

Lærerrapport
Holbergprisen i skolen 2009
Vennesla videregående skole

Politikernes bruk av sosiale medier i valgkampen

Eirik Revheim
Thomas Nupen

Holberg-blogg: <http://holberg09vvgvs.blogg.no/>

Forside	1
Innholdsfortegnelse	2
1.0 Bakgrunnen til prosjektet.....	3
1.1 Didaktisk innhold.....	4
1.2 Læreplanmål	5
2.0 Gjennomføring	7
3.0 Erfaringer med prosjektet	9
4.0 Erfaringer andre kan lære av	10

1.0 Bakgrunnen til prosjektet

”Konsekvensene av sosiale mediers inntog i valgkampen og politikken vet vi foreløpig for lite om, og det trengs mer forskning for å gi innsikt i hvordan dette kan påvirke politikernes og mediernes rolle og innbyggernes potensial til å påvirke.”

- Øystein Sæbø og Kristian Osestad, Fædrelandsvennen, 6. mai 2009.

Vennesla videregående skole har gode tradisjoner med å delta i Holbergprisen i skolen. Prosjektet *”Politikernes bruk av sosiale medier i valgkampen”* har blitt gjennomført av fem elever på studiespesialiserende linje på vg3. Deltakerne er Kari Johanne Benitez, Mimmi Nguyen, Ingvild Bakken, Silje Mykland og Annika Jeppestøl. Lærerveiledere er Eirik Revheim og Thomas Nupen. Avdelingsleder ved mediefag Ragna Tørdal har overvåket og veiledet prosjektet. Forskningsveileder er Øystein Sæbø som er førsteamanuensis ved Universitetet i Agder.

I inneværende år har vi valgt å inspirere elevene til å forske på sosiale medier. Siden året har vært preget av politisk valgkamp i Norge var det også naturlig å fokusere på dette i forskningsprosessen. Tidspunktet for avstemning i valget den 14. september og deadline for Holbergprosjektet den 26. oktober gav et godt grunnlag for å forske på nettopp teamet rundt sosiale medier i valgkampen. Sosiale medier og valgkamp har vært en ”snakkis” etter Barack Obamas sterke mobilisering på nettopp dette området. Forskere og medievitere i Norge var veldig spent om Obama-effekten med bruk av sosiale medier ville få en like stor innflytelse på den norske valgkampen. Politikernes bruk av sosiale medier er et forholdsvis nytt fenomen med et begrenset forskningsmateriale her i Norge.

Sosiale medier har blitt en vanlig del av hverdagen til ungdommen. Politikerne ønsker selvsagt å nå ut til folk flest og har dermed kastet seg på bølgen med bruk av Facebook, Twitter og blogging for å nevne noen. Enkelte politikere har opplevd innkjøringsvansker i bruken av disse mediene. Puppestuntet på Facebook til Kristiansands ordfører Per Sigurd Sørensen, som gikk landet rundt i riksmediene, er ett av flere flau eksempler. Skoleelever er kanskje flinkere med sosiale medier enn politikerne, men de har derimot ikke like stor innsikt i politikk. Så hvorfor ikke møtes på halvveien?

Årets Holbergprosjekt har gitt elevene muligheten til å møte politikere i valgkampen og følge dem på nært hold. Det tverrfaglige prosjektet har vært ypperlig i forhold til en faglig og pedagogisk tilnærming.

Øystein Sæbø veileder elever Kari Johanne Benitez og Mimmi Nguyen.

Forskningsveileder Sæbø, som er en fremtredende forsker innen politisk kommunikasjon på Internett, har vært viktig. Hans engasjement og evne til å inspirere har gitt elevene en følelse av å bli tatt på alvor. Første møte med forskningsmiljøet gav sterke inntrykk. Elevgruppen ble i begynnelsen av mai

invitert til å delta på et seminar på UiA om sosiale medier og valg. Flere profilerte politikere og folk fra medie- og kommunikasjonsbransjen var bidragsytere. Elevene var først og fremst med for å få nyttige innspill og ideer til forskningstemaet. Tre lokale politikere var imøtekommende og viste stor interesse for elevenes forskningsprosjekt:

[Peter Gitmark](http://www.petergitmark.no/) – <http://www.petergitmark.no/> Stortingsrepresentant fra Høyre, Vest- Agder.

[Kari Henriksen](http://mittarbeiderparti.no/kari) – <http://mittarbeiderparti.no/kari> Førstekandidat Ap i Vest-Agder.

[Kjell Ingolf Ropstad](http://www.kjellingolf.no) – <http://www.kjellingolf.no> Førstekandidat KRF fra Aust-Agder.

Dette åpnet dørene for den videre forskningen.

1.1 Didaktisk innhold

Undervisningen sett i lys av politikk og sosiale medier bygger i denne sammenheng på prosjektarbeid. Erfaringer viser at elever lærer best med å delta aktivt i undervisningen. Å la elevene få en indre motivasjon og et eierforhold til prosjektet gjør arbeidet enklere. Deweys kognitive læringsteori bygger på ”learning by doing”.

I et omfattende prosjekt (slik som dette) kan man ikke pugge seg til kunnskap eller ta skippertak for å levere et solid produkt. Her har elevene funnet sine egne roller og samarbeidet mot et felles mål. Alle har vært aktive helt fra oppstarten. De ulike fasene i prosjektarbeidet har vært utforming av problemstilling, valg av metode, innsamling av data, bearbeiding og analyse, tolkning og presentasjon.

Forskning var i begynnelsen et relativt fjernt begrep for elevene. Stereotypen om hvit frakk og reagensrør ble derimot raskt forkastet. Sæbø og politikernes villighet til å møte elevene gjorde prosessen enklere. På seminaret på UiA fikk elevene også tid til å se seg om på campus og fikk innblikk av hva som kanskje venter dem etter videregående skole. Sæbø har kommunisert med elevene på deres nivå og bidratt til å bygge en bro mellom overgangen fra videregående-til universitetsutdanning.

1.2 Læreplanmål

”Politikernes bruk av sosiale medier i valgkampen” har vært et tverrfaglig prosjekt. Elevene kommer fra to forskjellige klasser 3STA og 3STB. Det faglige grunnlaget er et samarbeid mellom fagene Politikk og menneskerettigheter (lærer Revheim) og Medie- og informasjonskunnskap (lærer Nupen). Det ukentlige timetallet utgjør fem timer i hvert av disse fagene. Prosjektet har forankring i flere av kompetansemålene i læreplanen (<http://udir.no>):

Politikk og menneskerettigheter

Hovedområdet *politiske prosesser og institusjoner* handler om politisk innflytelse og sammenhenger mellom verdier og politiske handlinger i Norge. Formelle trekk ved politisk virksomhet og massemedienes rolle som politisk aktør inngår i hovedområdet.

- gjøre rede for valgmanntall, valgordninger og kanaler for politisk innflytelse
- drøfte massemedienes rolle som politisk aktør

Hovedområdet *demokrati og medborgerskap* dreier seg om kontinuitet i og brudd på demokratiske tradisjoner og nødvendige betingelser for medborgerskap og demokratiske styreformer. Det handler også om urfolks, nasjonale og etniske minoriteters stilling innenfor demokratiet.

- gjøre rede for hovedlinjer i demokratiets utvikling

Medie- og informasjonskunnskap

Hovedområdet *uttrykksformer* omfattar ulike medietekstar som utgangspunkt for analyse, oppleving og vurdering. Det handlar om utforming av ulike medieprodukt, bruk av dramaturgiske verkemiddel og evaluering av egne og andre sine medieprodukt.

Hovedområdet dreier seg òg om media si rolle som kunst- og kulturformidlar.

- skape og presentere egne medieprodukt i ulike kombinasjonar av tekst, lyd og bilde og grunngje val av medium og publiseringsform
- bruke forteljarteknikkar, munnlege uttrykksmåtar og dramaturgiske verkemiddel i egne medieproduksjonar

Hovedområdet *medium, individ og samfunn* handlar om påverknadsstrategiar i ulike typar medieprodukt, og korleis media kan forme haldningar, normer og verdiar. Det omfattar òg regelverk som gjeld opphavsrett, personvern og ytringsfridom. Medieideologiar og utvikling av informasjonskløfter i samfunnet nasjonalt og internasjonalt høyrer med til hovedområdet

- utforske påverknadsstrategiar i ulike typar medieprodukt
- undersøkje korleis produksjon og distribusjon av informasjon kan bli styrt og kontrollert av ulike interesser

2.0 Gjennomføring

Vi fant aktuelle klasser og lærere som kunne passe til årets prosjekt før lærerseminaret i Bergen 2. og 3. april. Opprinnelig var tanken å forske på noe rundt nye medier og nye

Samværsformer. Etter hvert vokste ideen frem om politikk og bruk av sosiale medier. Dette området korresponderte godt i forhold til sentrale kompetansemål i læreplanen og i forhold til tidsbruk.

Vi ønsket å starte prosessen med aktuelle elever før sommerferien. Vi introduserte elevene for Holbergprisen i skolen i slutten av april. Etter besøket på seminaret på UiA kom forskningsveileder Sæbø på besøk i slutten av mai og gav elevene et godt innblikk i forskningens verden. Sæbø og elevene arbeidet sammen om å formulere en problemstilling.

Første samling med forskningsveileder, lærere og elever.

I tillegg opprettet elevene en egen [forskningsblogg](http://holberg09vvgs.blogg.no/) (<http://holberg09vvgs.blogg.no/>). Siden de selv skulle følge politikernes blogger var det bra å dokumentere deres egen aktivitet via blogg.

Etter sommerferien fortsatte arbeidet umiddelbart og alle elever i 3. klasse (Studiespesialiserende og Medier og kommunikasjon) hadde en hel dag om forskning og oppgaveskriving. Programmet hadde følgende innhold:

- Øystein Sæbø, UiA: Samfunnsvitenskaplig metode
- Andreas Prinz, UiA: Hvordan tenker en forsker?
- Forskningsrapport som sjanger v / Bjørg Aurebekk og Ragna Tørdal

- Hvordan utforme en forskningsrapport? v / Gustav Hårtveit og Anette Lunde
- Hvordan lage grafiske framstillinger i Excel? v / Gustav Hårtveit
- Bilder og videosekvenser, elektroniske rapporter/blogger v / Egil Steinsland og Thomas Nupen.

Samme dag arbeidet Sæbø med elevene for å stake ut den videre kursen i prosjektet. Hovedfokuset har vært de tre lokale politikerne: Peter Gitmark, Kari Henriksen og Kjell Ingolf Ropstad. Elevene har på eget initiativ kontaktet og kommunisert med alle som har vært involvert i prosjektet.

Prosessen med å innhente informasjon, intervjuer og følge bloggene har blitt utført på en spennende måte. Først var det viktig å definere hva en god blogg egentlig er. Elevene fikk blogg-guru [Thomas Moen](http://thomasmoen.com/) (<http://thomasmoen.com/>) til å gi en innføring i sosiale medier og blogging. I tillegg har Fredrik Aas fra [Blank Media](http://blank.no/) (<http://blank.no/>) som spesialiserer seg innen digital design, multimedia og systemutvikling gitt dem en evaluering av de tre politikernes blogger. Det har vært viktig å følge politikere med lokal forankring og dermed har de også vært mer tilgjengelig. Til tross for den hektiske valgkampen har politikerne vært flinke til å følge opp og svare på henvendelser fra elevene, enten det har vært på e-post, facebook, telefon osv. Tidspresset i valgkampen har også gjort til at intervjuene med politikerne har blitt gjennomført på forskjellige måter. Henriksen – videointervju, Gitmark – telefonintervju og Ropstad – e-post.

Elevene valgte også å foreta en kvalitativ undersøkelse med tre elever fra 3. klasse på Medier og kommunikasjon, tre elever fra Politikk og menneskerettigheter og tre lærere fra Vennesla videregående skole. Deretter har materialet blitt analysert og ferdigstilt i en skriftlig rapport.

Lokale medier har vist stor interesse for forskningen. Lokalavisen [Vennesla Tidende](http://www.vt-nett.no/) (<http://www.vt-nett.no/>) og [NRK Sørlandet](http://www.nrk.no/sorlandet/) (<http://www.nrk.no/sorlandet/>) har vært på besøk og laget saker om elevenes forskningsprosjekt. I nærmeste fremtid vil dette også bli publisert på [Venneslabloggen](http://venneslabloggen) (<http://venneslabloggen>).

Elevene har fått tilgjengelige timer til selve prosjektarbeidet. I tillegg har de utført intervjuer og annet arbeid på egen fritid. Revheim har under hele prosessen stått for den faglige kunnskapen i forhold til politikk. Elevene virker å ha tatt til seg dette og skapt en egen interesse rundt temaet. Da vi møtte de trøtte ansiktene til elevene som fortalte at de hadde hatt valgvake under valgnatten gav det en følelse om at vi hadde oppnådd mye. Elevene hadde på

eget initiativ fulgt valgkampen og satt seg inn i politikk. Slik kunnskap får man ikke i en lærebok. Priceless.

3.0 Erfaringer med prosjektet

Et prosjekt som dette har skapt utfordringer både for lærer og elev:

Utfordringer for læreren:

- Følge opp eleven i forhold til fremdriftsplan og effektiv bruk av tiden.
- Synliggjøre viktigheten i forhold til prosjektet. Hvilket læringsutbytte får eleven?
- Tverrfaglig samarbeid.
- Tilegne seg grunnleggende kunnskap om forskning som metode, for så å videreformidle dette til eleven.
- Koordinering. Elever fra to ulike klasser med forskjellige timeplaner.

Utfordringer for eleven:

- Kunne se i de lange linjene. Ha flere delmål mot endelig deadline.
- Samarbeid på en konstruktiv måte.
- Research. Hvordan tilegne seg bakgrunnskunnskap utover skolens lærebøker?
- Ta initiativ til veiledning. Spørre lærere og veiledere om innspill.
- Rapportskrivning. Hvordan skal rapporten utformes?

Både elev og lærer har vært igjennom et lærerikt prosjekt. Det har vært viktig at eleven har arbeidet i selvstendige former og ikke vært opptatt at klokka skal styre prosjektet. Øktene bør strekke seg over flere timer, slik at man kan sette seg grundig inn i arbeidet. Gjennom et slikt arbeid har lærerrollen blitt forandret. Eleven er en større aktør enn i det tradisjonelle klasserommet. Ved å få en slik tillit er det essensielt at eleven kan vise seg voksen nok til å arbeide selvstendig og samarbeide med de andre i gruppen. Læreren som er den faglige

veileder må også sette seg inn i gangen av forskningen og hele tiden følge elevenes prosess og veilede etter behov.

Vi har fått inntrykk av at årets elever har fått en god forståelse for hva forskning innebærer. Elevene har i tillegg styrket sin kunnskap innen politikk og medier som vil gi dem et fortinn til en eventuell eksamen innenfor fagområdet. Å kunne arbeide praktisk i en annen setting enn det tradisjonelle klasserommet er viktig for å stimulere lærelysten. Dette prosjektet er på en måte tilpasset opplæring. Det handler om å møte eleven på sitt nivå og tilrettelegge undervisningen for å stimulere til læring. Elevene har også kunne erfare at man kan trekke paralleller og arbeide på tvers av fagene. Erfaringen med et slikt arbeid har også vært en flott sosial opplevelse. Elevene har gitt uttrykk for at det har vært en god erfaring å ha med seg videre til fremtidige prosjekter, som er en naturlig del av arbeidslivet. Konkurransereformen til Holbergprisen har stimulert til økt innsats, noe som gruppen har gitt uttrykk for. I tillegg føler både elever og lærere at Holbergprisen i skolen, med Barbara Wendelbo i spissen, har gitt tett og god oppfølging.

Prosjektet har helt klart vært en utfordring i forhold til tid og implementering i undervisningen. På høsten er det ofte hektisk aktivitet i den vanlige undervisningen i skolen. Vi synes at det er interessant at Holbergprisen har valgt å legge neste års konkurranse til våren. Elevene er generelt mer modne på vårparten og bedre innrullert i årshjulet av skolegangen.

4.0 Erfaringer andre kan lære av

Vi føler at emnet om sosiale medier og politikk vil få større fokus i årene foran oss. Dette er et område som det foreløpig ikke er forsket mye på. Vi håper at andre skal få øynene opp for temaet. Det vil bli interessant å se utviklingen til neste valgkamp. Alle involverte parter i forskningsprosjektet har utelukkende gitt positive tilbakemeldinger. Nye bånd er blitt knyttet.

Dette prosjektet har vist at man kan utfylle kompetansemålene i læreplanen på en kreativ måte. Forskningen har gjort at elevene har tatt i bruk tilleggsressurser for å styrke sin kompetanse.

Vi mener at det er viktig å delta i Holbergprosjektet fordi vi tror på elevforskning som undervisningsmetode. Samtidig er det essensielt å forberede elevene på de krav de vil møte på universiteter og høyskoler. I tillegg er det viktig å stimulere elevenes interesse for forskning og entreprenørskap.

Det blir spennende å følge med på politikernes bruk av sosiale medier i fremtiden. Kanskje vi stemmer elektronisk ved neste valg?

Unge forskere fra Vennesla videregående skole, oktober 2009. Fra venstre: Annika Jeppestøl, Kari Johanne Benitez, Mimmi Nguyen, Ingvild Bakken og Silje Mykland. (Foto: Marianne Rike, Vennesla Tidende).